gemeente Opsterland

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlagen:
	11 juni 2024	0086185739	Robert de Jong	(06) 5712 9723	

Onderwerp:
Opgroeien in een Kansrijke Omgeving

Beetsterzwaag, 11 juni 2024
Verzonden op: 13 juni 2024

Geachte raad,

"We moeten het tij keren!"

Aldus André Rouvoet, voorzitter GGD GHOR Nederland. We streven naar een gezonde generatie 2040, maar we zien juist het tegenovergestelde gebeuren: de ervaren gezondheid van jongeren verslechtert en ongezond gedrag neemt toe. We moeten dus het tij keren, passende maatregelen nemen voor het te laat is.

Op dit moment zien we dat de mentale gezondheid van onze jongeren onder druk staat. Daarnaast nemen de zorgen rondom het middelengebruik van onze jongeren toe. Tegelijkertijd hebben we te maken met een landelijke trend van toename van het aantal jongeren in jeugdzorg.
Om de mentale gezondheid te verbeteren en het middelengebruik te doen afnemen wordt ingezet op jeugdhulp. Deze inzet kost veel geld.

Deze ontwikkelingen en signalen benadrukken de noodzaak van een gerichte en integrale aanpak, waar het (in)formele netwerk om de jongeren heen krachtiger ingezet wordt, om zo een kansrijke opgroeiomgeving voor de jongeren te creëren. Hierin is vasthoudendheid en een lange adem nodig om veranderingen met impact te bewerkstelligen. OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) heeft al deze elementen in zich en past uitstekend bij wat wij willen bereiken.

Jongeren ontwikkelen zich beter wanneer zij opgroeien in een positieve, gezonde en veilige leefomgeving. Dit maakt de kans op mentaal gezonde jongeren groter en de kans kleiner dat zij gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken. Daarnaast zal het aantal jongeren dat jeugdhulp nodig heeft afnemen.

De aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) richt zich, op basis van wetenschappelijke onderbouwing, op het verbeteren van de leefomstandigheden en ontwikkelingskansen van jongeren. De OKO-aanpak werkt duurzaam, op basis van data over de lokale jeugd, aan gezonde en gelukkige jongeren. De aanpak is gebaseerd op het succesvolle IJslandse preventiemodel. Deze aanpak maakt onderdeel uit de Preventieagenda Opsterland en is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Preventie Jeugd.

Postbus 10.000
9244 ZP Beetsterzwaag

Hoofdstraat 82
9244 CR Beetsterzwaag

T (0512) 386 222
F (0512) 381 875

E gemeente@opsterland.nl
I www.opsterland.nl

IBAN NL82 BNGH 028.50.06.606
BTW NL001950149B01

gemeente Opsterland

Graag stellen we u middels deze brief op de hoogte van de wijze waarop en waarom we OKO in Opsterland beleidsmatig willen gaan inzetten. Onze inzet richt zich op zeven doelen.

1. Vergroten kansengelijkheid
Kinderen die opgroeien in minder gunstige omgevingen presteren vaak slechter op school. Dit kan te wijten zijn aan een gebrek aan middelen, minder ouderlijke ondersteuning en hogere niveaus van stress. Gebrek aan stimulatie, kan de cognitieve ontwikkeling van kinderen vertragen. Daarnaast is sprake van hogere uitvalpercentages. Het risico op vroegtijdig schoolverlaten is hoger wanneer kinderen opgroeien in een kansarme omgeving, wat de kansen op een succesvolle loopbaan aanzienlijk verkleint. Een lagere opleiding en gebrekkige vaardigheden verminderen de kansen op de arbeidsmarkt, wat leidt tot grotere kans op werkloosheid en economische onzekerheid op lange termijn. Kinderen die in armoede opgroeien, hebben een grotere kans om ook als volwassene in armoede te leven, waardoor een vicieuze cirkel ontstaat die moeilijk te doorbreken is.
Onderzoek toont aan dat sociaaleconomische factoren zoals onderwijs, inkomen en sociale cohesie een grote invloed hebben op de gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Kinderen die opgroeien in een kansrijke omgeving hebben betere toegang tot kwalitatief onderwijs, gezondheidszorg en een veiligere leefomgeving. Studies laten zien dat kinderen die opgroeien in stimulerende en kansrijke omgeving betere cognitieve vaardigheden ontwikkelen.

2. Verbeteren mentale gezondheid
Blootstelling aan voortdurende stress en traumatische ervaringen in een ongunstige omgeving kan leiden tot psychische schade. Kinderen uit kansarme omgevingen hebben een verhoogd risico op het ontwikkelen van depressie, angststoornissen en andere psychische problemen. Opgroeien in een stressvolle omgeving, heeft effect op het reguleren van emoties, wat kan leiden tot impulsief en riskant gedrag. Kinderen in minder kansrijke omgevingen vertonen vaker gedragsproblemen zoals agressie en delinquent gedrag. Deze kinderen kunnen moeite hebben met het ontwikkelen van gezonde sociale relaties, wat kan leiden tot isolatie en antisociaal gedrag.
Onderzoek benadrukt het belang van een ondersteunende omgeving. Een kansrijke omgeving biedt kinderen stabiliteit en structuur, wat (gedrags)problemen kan voorkomen. Een ondersteunende en veilige omgeving draagt bij aan de mentale gezondheid van kinderen. Kinderen die opgroeien in een dergelijke omgeving hebben een lager risico op depressie en angststoornissen.

3. Verbeteren lichamelijke gezondheid
Kinderen die opgroeien in een kansrijke omgeving hebben een verminderd risico op het ontwikkelen van chronische aandoeningen zoals obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten later in het leven.

4. Verminderen alcohol- en drugsgebruik
Het alcoholgebruik in Europa ligt wereldwijd op het hoogste niveau. Nederland kent de meeste wekelijkse drinkers van Europa. Het IJslandse model heeft aangetoond effectief te zijn in het verminderen van alcohol- en druggebruik onder jongeren. In IJsland daalde tussen 1998 en 2016 het aantal jongeren dat alcohol, tabak en cannabis gebruikte drastisch.

5. Voorkomen risicovol gedrag door vergroten ouderbetrokkenheid
Wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat ouderlijke betrokkenheid een cruciale factor is in het voorkomen van risicovol gedrag bij jongeren. OKO stimuleert ouders om meer betrokken te zijn bij het leven van hun kinderen.

6. Vergroten gemeenschapsbetrokkenheid
Door de nadruk op samenwerking tussen scholen, ouders en gemeenschapsorganisaties versterkt de OKO-aanpak de sociale cohesie in gemeenschappen. Dit draagt bij aan een veiliger en een meer ondersteunend milieu voor jongeren.

Postbus 10.000
9244 ZP Beetsterzwaag
Hoofdstraat 82
9244 CR Beetsterzwaag
T (0512) 386 222
F (0512) 381 875
E gemeente@opsterland.nl
I www.opsterland.nl
IBAN NL82 BNGH 028.50.06.606
BTW NL001950149B01

gemeente Opsterland

7. Gezonde levensstijl
OKO richt zich op het vaker deelnemen van jongeren aan sport- en andere vrijetijdsactiviteiten. Actieve deelname van jongeren hieraan draagt bij aan een positieve ontwikkeling en een gezonde levensstijl.

Preventieagenda 2021-2030 en Uitvoeringsprogramma jeugd
We werken al enkele jaren vanuit onze Preventieagenda. Hierdoor kijken we veel breder naar wat inwoners nodig hebben om gezond te leven. We willen op alle vlakken van betekenis zijn voor onze inwoners zodat iedereen mee kan doen. Ook de jongeren moeten allemaal mee kunnen doen. Het uitvoeringsprogramma preventie jeugd is een concrete uitwerking van de preventieagenda. Het uitvoeringsprogramma zal het jaarlijkse actieplan van de preventieagenda volgen en aanvullen.

Middelen en monitoring
Om de OKO-aanpak een volgende fase in te kunnen leiden zijn er extra middelen benodigd buiten de huidige budgetten om. Naast deze extra middelen is er aanvullende financiering beschikbaar gekomen vanuit regionale agenda's. De benodigde middelen voor 2024 ad € 50.000 zijn opgenomen in de perspectiefbrief en onder voorbehoud van toekenning. Bij het vaststellen van de begroting van 2025 zal afgewogen worden of de voortgang van OKO in 2025, 2026 en 2027 gerealiseerd kan worden, gelet op de dan beschikbare gestelde middelen.
In de loop van 2024 onderzoeken wij of we (rijks)middelen voor OKO kunnen aanvragen.

Een belangrijke pijler van OKO is om op basis van recente data (bij) te sturen in beleid en interventies. Deze data wordt verkregen door de tweejaarlijkse monitor van de GGD. In 2026 wordt kritisch gekeken of OKO goed op gang gekomen is en voldoende meerwaarde heeft in Opsterland, zodat indien nodig het project gestopt kan worden.

Fasering
In de loop van 2023 is er ambtelijk onderzocht wat de mogelijkheden en kansen zouden zijn om van start te gaan met de OKO-aanpak. Hieruit bleek dat de meeste van onze jongeren in de omliggende gemeenten naar het voortgezet onderwijs gaan. Om een goed oordeel te kunnen geven over de OKO-aanpak en te bekijken of deze aanpak passend is voor onze gemeente, is er begin 2024 een verkenning uitgevoerd door een extern bureau. Hierbij zijn onze ketenpartners op jeugdgebied nauw betrokken. Gezien alle positieve uitkomsten zijn wij nu in de fase beland, waarbij wij concreet aan de slag kunnen met een plan van aanpak.

Wat als we niks doen?
Het nalaten om in te zetten op een kansrijke omgeving voor kinderen kan leiden tot ernstige en langdurige negatieve gevolgen op het gebied van gezondheid, onderwijs, sociale en emotionele ontwikkeling en economische mogelijkheden. Het investeren in een kansrijke omgeving is dus niet alleen cruciaal voor het welzijn van individuen, maar ook voor de gezondheid en welvaart van de samenleving als geheel.

Wat gaan we anders doen
Binnen de OKO-aanpak werken de betrokkenen integraal samen aan het vormen van een positieve leefomgeving voor onze jongeren. Door de integraliteit weten de ketenpartners van elkaar waaraan gewerkt wordt. Hierbij zetten wij nadrukkelijk in op de 4 domeinen die centraal staan in deze aanpak: thuis (gezin), school, vriendenkring (peergroup) en vrije tijd. Zodat iedereen vanuit de eigen verantwoordelijkheid een rol kan spelen in een stabiele toekomst van de jongeren.
De projectleider is de verbindende factor tussen de domeinen en de ketenpartners. Deze zorgt voor de opbouw van de gemeenschap, integrale samenhang en verbindt allerlei partijen. Centraal hierbij staat de samenwerking met de jongeren: wij praten met en luisteren naar hen!

gemeente Opsterland

Op basis van positieve ervaringen in andere gemeenten, hebben wij er alle vertrouwen in dat wij met de inzet van de OKO-aanpak bijdragen aan gezonde en gelukkige jongeren in Opsterland.

Samengevat
Wij gaan graag verder met de OKO-aanpak. Wij geloven erin en beseffen tegelijk dat het toekennen van middelen onderdeel is van een bredere afweging de komende jaren.

Wij hopen uw raad hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

de gemeentesecretaris	de burgemeester
Sandra van 't Hooge	Andries Bouwman

Postbus 10.000
9244 ZP Beetsterzwaag

Hoofdstraat 82
9244 CR Beetsterzwaag

T (0512) 386 222
F (0512) 381 875

E gemeente@opsterland.nl
I www.opsterland.nl

IBAN NL82 BNGH 028.50.06.606
BTW NL001950149B01